

# Mødet den 11. August 1929.

---

1. (J. Nr. 22<sup>21</sup>—1929). Indenrigsministeriets Approbation paa Købekontrakt med Gasmester P. C. Nielsen.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 198—1929). Indenrigsministeriets Afgørelse i Sagen angaaende Tilbagerykning af Ejendommen Jærgaardsgade Nr. 21.

Ministeriet erklærer, at Bygningsforandringerne ikke kan begrunde Krav om Tilbagerykning af Ejendommen.

Borgmesteren bemærkede, at hvis den Praksis skal følges, som Ministeriet her fastslaar, kunde Byraadet godt opgive at udvide Byens gamle Gader. Men der var jo ikke noget at gøre derved.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 334—1929). Skrivelse fra Undervisningsministeriet om, at Lærernes Pensionsbidrag i Tilfælde af Nedsættelse af Lønnen beregnes af den faktisk oppebaarne Løn.

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 266—1929). Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder angaaende Udvidelse af Eneretsbevillingen paa Sporvejsdrift.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 325—1929). Skrivelse fra Statsbanernes 2. Distrikt om, at Tilladelsen til Benyttelse af Lossepladsen i Mølleengen forlænges til 1. Januar 1932.

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 364—1929). Indkaldelse til Generalforsamling i Gudenaacentralen den 27. August.

Til Repræsentanter valgtes Borgmesteren, Andr. Bitsch, H. P. Christensen, Leonhard Hansen, J. R. Fanger og P. Petersen.

7. (J. Nr. 339—1929). Indstilling fra Havneudvalget angaaende Forslag til Havne- og Brotakster for 1930—35.

B o r g m e s t e r e n henviste til Udvalgets udførlige Indstilling. Hvis man gik ud fra de sidste 4 Aar, vilde Nedsættelsen i Skibsafgifterne beløbe sig til 46000 Kr. og for Vareafgiften 182000 Kr. Forslaget var i det væsentlige det, der blev foreslaaet i 1926 og 1928. Ændringerne m. H. t. Skibsafgifterne gik ud paa, at ved Partsladninger skulde der kun betales for den Del, der losses, ligegyldig hvad Ladningen bestaar af. Angaaende Vareafgiften var man gaaet lidt videre end til at nedsætte de enkelte Poster, idet man foreslog, at Afgiften for Udgaende til Indlandet helt falder bort, og det samme gjaldt Afgiften for Indgaende fra Aarhus Tolddistrikt m. m. Der var forhandlet med Aalborg Havn om Sagen, og Aalborg havde sluttet sig til Forslaget; dog turde de ikke gaa med til Fritagelse for Udgaende til hele Landet, men kun til Limfjordshavnene. For Aarhus Havns Vedkommende regnede man med at kunne faa et Overskud paa ca. 600000 Kr. aarlig at arbejde med, selv om der ikke kom nye Indtægter; men saadanne kunde sikkert paaregnes, idet man fik mere Plads til Udlejning, og antagelig vilde ogsaa

Trafikken til Havnen stige. Taleren henstillede til Byraadet at tiltræde Forslaget.

J. C h r. M ø l l e r antog, at Byraadet enstemmig kunde tiltræde Indstillingen til Ministeriet; men Taleren vilde udtale Haabet om, at Ministeriet denne Gang vil se med lidt andre Øjne paa Forslaget end tidligere. Hidtil havde man i Ministeriet udelukkende set paa, hvad Havnenes Sammenslutning mente, og nærmest holdt paa, at Havneafgifterne skal være ens for store og smaa Havne; men det var næppe helt rigtigt, og naar nu Aalborg delvist havde sluttet sig til Forslaget fra Aarhus, vilde det sikkert ogsaa være af Betydning for Afgørelsen i Ministeriet. Aarhus Havn var saa godt økonomisk funderet, at den udmærket kunde bære disse Nedsættelser, saa der var ikke Grund for Ministeriet til at nægte Forslaget.

B o r g m e s t e r e n pegede paa, at Forslaget stemte med de Synspunkter, som den nedsatte Havnekommission havde udtalt angaaende Havnenes Forvaltning, nemlig at de Havne, der kan taale det, bør have Lov til at komme ned i Nærheden af Københavns Havn. Efter Forslaget her var man paa det samme, som København havde været for et Aars Tid siden, men senere havde de foretaget en yderligere Nedsættelse, og saa langt turde man ikke gaa ned, før man saa, hvorledes dette Forslag virkede. Der var fra Handelsstandens Side lagt stærkt Pres paa for at faa en Nedsættelse, og i den Forbindelse saa det mærkeligt ud, at Rederiforeningen nu tillod sig at opkræve en Afgift af de Skibe, der gik ind i Aarhus Havn; saa var der egentlig ingen Fornøjelse ved at nedsætte Taksterne, naar private Foreninger kunde indkassere den Indtægt, som Havnen gav Afkald paa. Havneudvalget kunde

selvfølgelig ikke blande sig i dette Forhold, men det vilde være interessant at se, hvad Ministeriet siger dertil. Det var et Spørgsmaal, der havde Interesse for alle danske Havne, og Udvalget havde paalagt Taleren et drage Sagen frem her. Den var refereret i »Jyllandsposten«, og dette Referat vilde nu gaa med til Ministeriet.

Forslaget tiltraadtes.

8. (J. Nr. 217—1929). Skrivelse fra Justitsministeriet angaaende Udkast til ny Politivedtægt.

B o r g m e s t e r e n erindrede om, at siden denne Sag var paa Dagsordenen, var der kommet flere nye Medlemmer i Byraadet, og de ønskede at faa Lejlighed til at sætte sig lidt ind i Forslaget. Der vilde nu blive trykt nogle Eksemplarer og tilstillet disse Medlemmer, og Sagen vilde derfor i Dag udgaa af Dagsordenen. Taleren henstillede til Medlemmerne at gennemse Forslaget og i Løbet af 8 Dage indsende eventuelle Ændringsforslag dertil.

Udgik af Dagsordenen.

9. (J. Nr. 342—1929). Indstilling fra Brolægningsudvalget om Opsigelse af de nuværende Holdepladser paa Byens Torve og Gader.

A n d r. B i t s c h forelagde Indstillingen fra Udvalget, hvoraf dog Hr. Rasmus Rasmussen havde taget Forbehold. Byen var selvfølgelig glad ved Rutebilerne, der bragte mange Folk hertil og derved fremmede Handel og Omsætning, men det var en stor Ulempe at have Rutebiler holdende paa Gader og Torve, idet det generede Færdselen i høj Grad. Talerens Gruppe havde sluttet sig til Udvalgets Forslag, men saaledes, at Opsigelsen sker med 6 Maaneders Varsel i Stedet for 3 Maaneder, og dertil kunde Taleren godt slutte sig.

J. C h r. M ø l l e r syntes ikke, man saaledes uden videre kunde opsige disse Holdepladser uden Forhandling med Rutebilerne. Der var forskellige Sider ved denne Sag. Angaaende Trafikspørgsmaalet var det rigtigt, at nogle af Byens Gader var temmelig smalle til Rutebilkørsel, men det kunde nok ændres ved en Forhandling, saa Ruterne kunde lægges ad andre Gader. De snævre Gader var egentlig lige saa vanskelige for Personbilerne at passere, for selv om de tog mindre Plads, kørte de til Gengæld hurtigere. Der var vist heller ikke sket et eneste Ulykkestilfælde ved Rutebilkørselen. Muligvis var Holdepladserne til Gene enkelte Steder, men næppe alle Steder, og man burde ikke flytte dem ret meget for de Erhvervsdrivendes Skyld. Et stort Kontingent af Landboerne kom til Byen med Rutebilerne, og det var af stor Betydning for de Næringsdrivende, hvor Bilerne havde Holdeplads. Endelig burde der ogsaa tages Hensyn til Landboerne; Aarhus kunde ikke undvære dem, og omvendt, og der skulde ikke lægges Hindringer i Vejen for dem, hvis det kunde undgaas; men det gjorde man til en vis Grad, hvis man dirigerede Holdepladserne andensteds hen, end Landboerne ønskede. Taleren vilde af disse Grunde foreslaa, at Udvalget tager Sagen tilbage og forsøger en Forhandling med Rutebilerne om Spørgsmaalet.

H. P. C h r i s t e n s e n gjorde opmærksom paa, at der i den sidste Tid havde været talt og skrevet meget om hele denne Sag, og som Forholdene var kommen til at ligge, maatte man være Udvalget taknemligt, fordi det havde taget Spørgsmaalet op. Den vigtigste Side af Sagen var, at Færdselsforholdene i Byens Gader var saaledes, at Folk kan færdes der uden at

risikere Liv og Lemmer. Angaaende Fabrikant Møllers Udtalelser vilde Taleren rette det direkte Spørgsmaal til Hr. Møller, om han mener, at Holdepladsen i Rosensgade er forsvarlig. Byraadet var selvfølgelig altid villig til at forhandle, men man kunde jo ikke tvinge Rutebilejerne til en Forhandling; der var stillet dem et Forslag, men det førte ikke til noget, og saa maatte Byraadet søge at faa Spørgsmaalet løst. Naar Opsigelsesfristen nu var forlænget til 1. April, var der næppe Grund til at modsætte sig Forslaget, og saa var der Tid nok til en Forhandling, hvis Bilejerne havde Interesse i en saadan Taleren var enig med Fabrikant Møller i, at der skal vises al mulig Imødekommenhed overfor de Folk, der kommer til Byen, men der bør ikke køres paa de farligste Steder, og for at faa dette Forhold rettet var det naturligt at give dem en Opsigelse, idet man samtidig kan meddele, at man er villig til Forhandling om Sagen.

B o r g m e s t e r e n udtalte, at der havde været skrevet meget om dette Spørgsmaal, og der forelaa ogsaa her forskellige Skrivelser, der anbefalede det ene og det andet. Taleren havde søgt at holde sig saa langt udenfor som muligt, men var alligevel bleven indblandet i Sagen paa Grund af en Samtale med Tømrermester Withen. Denne kom og viste et Projekt, hvorefter man skulde nedbryde hele Karréen mellem Rosensgade og Graven, hvorved der bl. a. kunde blive en udmærket Plads til et nyt Raadhus. Taleren svarede dertil, at man kunde lave mange Ting, naar man havde Penge nok, og spurgte Withen, hvor meget Projektet vilde koste, og om han havde Penge dertil. Efter Avisreferaterne at dømme gik Withen imidlertid hen og fortalte Offentligheden noget helt

andet, og Taleren vilde henstille til Byens Borgere ikke at komme med Forslag og saa bagefter ligesom Withen gaa ud og forvanske, hvad der er talt om. Der var ogsaa skrevet, at Kommunen vil tvinge Rutebilerne til at køre til Amtmandstoften for derved at faa Jorden afsat. Men det var ikke Tilfældet, idet der havde været 5 Købere til Grunde dernede, men man havde holdt Jorden tilbage, fordi Rutebilspørgsmaalet kunde løses paa en fornuftig Maade ved at lægge en Station der. Endelig var der skrevet, at Kommunen havde Pligt til at skaffe Station til Rutebilerne. Men det var en stor Fejltagelse; Rutebilerne maatte betragtes som f. Eks. Statsbanerne; hvis de ønskede en Banegaard, maatte de selv bygge den, og det samme gjaldt for Rutebilejerne, hvis de ønskede at drive denne Forretning. Her var kun Tale om, hvorvidt de kunde køre paa visse Gader i Byen, og Taleren havde den Opfattelse, at det var ganske uforsvarligt i det lange Løb at lade dem fortsætte paa samme Maade som hidtil.

J. R. Fanger fastslog, at man i Aarhus var glad for Rutebilerne, og gerne vilde skaffe dem saa gode Forhold som muligt, og Brolægningsudvalget havde i hvert Fald ikke i den Tid Taleren havde været Medlem i nogen Grad generet dem, men stadig stillet sig velvillig og anbefalet flere nye Ruter. At disse ikke altid blev til noget, var ikke Udvalgets Skyld; det skyldtes Amtsraadet eller Rutebilnævnet. Naar Taleren havde sluttet sig til Udvalgets Forslag, var det ikke ud fra den Forudsætning, at en Opsigelse skulde ske straks; men da Projektet paa Amtsmandstoften kom frem, var der en Anledning til at faa hele Spørgsmaalet løst for en lang Aarrække, og det kunde næppe lade sig gøre i Længden at have

Bilerne i Rosensgade. Bortset fra alle Særinteresser maatte Amltsmandstøften kaldes en central Plads i Byen, nær Banegaard, Posthus, Dampskib o. v. s. og med gode Til- og Frakørselsforhold. Hvorvidt Rutebilejerne vilde have Pladsen, maatte de jo selv om; Byraadet kunde jo kun blande sig i Færdselsforholdene, og selv om Trafikken ikke i Øjeblikket kunde siges at være brudt sammen, var det en Kendsgerning, at den voksede fra Dag til Dag. Taleren vilde anbefale Fabrikant Møllers Forslag om at optage en Forhandling med Rutebilejerne om, hvilke Gader der maa køres i, og hvorvidt de saa vilde have 1 eller 2 Stationer, maatte nærmest blive deres egen Sag.

F o g h M o g e n s e n kunde ikke indse, at Brolægningsudvalget havde gjort noget saa forfærdeligt; man havde overhovedet ikke tænkt paa Spørgsmaalet om Rutebilstationer, som Fabrikant Møller hentydede til; her var kun Tale om Holdepladserne paa Bispetorvet og ved Hotel Jylland, og det var til Tider generende at have Bilerne holdende der. Holdepladserne var bevilget disse Folk med en Opsigelsestrist paa 3 Maaneder, og saa maatte man vel ogsaa have Lov til at opsigte dem. Angaaende den af Fabrikant Møller foreslaaede Forhandling, saa havde Brolægningsudvalget aldrig været uvillig til en saadan, naar en eller anden ønskede det, men her havde der været ført lange Forhandlinger, og forskellige havde blandet sig deri for at fremme deres private Interesser; Hr. Withens Projekt med Rutebilstation og Raadhus i Rosensgade var dog noget ved Siden af. Udvalget tilsigtede med sit Forslag at faa saa gode Forhold som muligt for Rutebiltrafikken, og der vilde senere komme Forslag fra Udvalget i den Retning; for Tiden var For-



holdene ikke gode, for ingen vilde vel paastaa, at det var heldigt at have 3 store Rutebiler i Række ind gennem Guldsmedgade og Graven. Det var vel nok rigtigt, at de kørte langsommere end de smaa Biler, men det vilde ogsaa blive et smukt Syn, hvis de store Rutebiler kom kørende med samme Fart. Udvalgets Flertal erkendte, at den eneste rigtige Løsning af hele Spørgsmaalet var en Station paa Amtmandstoften, hvor man kan komme baade fra og til uden at genere Trafikken; men denne Sag forelaa altsaa ikke her.

J. C h r. M ø l l e r indrømmede, at Rutebilkørselen ikke var heldig i Byens smalle Gader, men det Spørgsmaal kunde der jo forhandles om, og det kunde sikkert ordnes uden Opsigelse af Holdepladserne. Alle var jo interesseret i at faa saa mange Kunder som muligt til Byen. Naar H. P. Christensen stillede et bestemt Spørgsmaal, saa havde Taleren overhovedet ikke nævnt hverken Rosensgade eller Amtmandstoften og havde ikke tænkt, at man skulde ind derpaa. Iøvrigt vilde Taleren svare, at en Station i Rosensgade ikke var det heldigste. Hr. Withens Forslag skulde Taleren ikke komme nærmere ind paa; det var noget ved Siden af. Kommunen havde ikke Raad til at købe alle disse Ejendomme for at gennemføre hans Projekt, og et nyt Raadhus vedkom jo slet ikke denne Sag, saa den Plan kunde man vist roligt se bort fra. Men det var uheldigt kun at have een Station i Byen, for man kunde næppe forlange, at Bilerne, som kom fra Grenaa og Randers Landevej, skulde køre til Amtmandstoften. Det var rigtigt, at de kunde holde forskellige Steder paa Vejen gennem Byen, men det var ikke det samme som at have en Station, og

det vilde i ret stor Grad forrykke Værdierne, hvis det hele skulde samles paa eet Sted. Amtmandstoften var udmærket for Bilerne fra Syd og maaske fra Vest, men ikke for de øvrige. Det vilde se smukkere ud at forhandle med Bilejerne, før man giver dem en Opsigelse, og naar Fogh Mogensen mente, at de kunde have henvendt sig til Udvalget, hvis de ønskede en Forhandling, kunde man lige saa godt sige, at Udvalget kunde henvende sig til dem. Rutebilerne paa Bispetorvet generede ikke det mindste, og naar alle Personbilerne kunde holde der, kunde man næppe nægte et Par Rutebiler det samme. Taleren kunde altsaa gaa med til at forhandle om at faa Rutebilkørselen flyttet fra de smalle Gader til andre, men hvis det hele skulde samles paa eet Sted, vilde det skabe Uvilje fra Landboernes Side og virke som en Uret mod en Del af Byens Næringsdrivende.

J. P e r r e g a a r d vilde takke Brolægningsudvalget, fordi det havde foranlediget denne Debat, hvorved Sagen kom frem i Lyset, saa man blev fri for Muldvarpearbejde. Der havde været forhandlet i  $1\frac{1}{2}$  Aar baade med Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse og med Havneudvalget, idet de ønskede at faa Havnepladsen, og de var dengang alle enige om, at Stationen i Rosensgade duede ikke. Paa deres Generalforsamling vedtog de tilmed at flytte til Amtmandstoften, saafremt Withen ikke vilde nedsætte Lejen i Rosensgade til et bestemt Beløb, men da han gik ind derpaa, opgav de Amtmandstoften; det var kun et Trick for at faa deres Leje sat ned. Angaaende de Næringsdrivende, saa havde Frederiksbjerg Handelsforening anbefalet at lægge Stationen paa Amtmandstoften, og Grundejerne vilde selvfølgelig

helst have en Station udenfor hver Dør. Byraadet havde kun at tage Hensyn til, hvorledes man kan styre Byen mest økonomisk; derfor maatte man afværge, at Trafikken bryder sammen, og var Amtmandstoftens først bebygget, vilde det være umuligt at faa en Plads inde i Byen uden at ofre Masser af Penge derpaa. I Øjeblikket var Forholdene ganske elendige; der var ikke mindre end 7 Rutebilstationer, og fremmede kunde ikke finde ud af, hvorfra de forskellige Ruter udgaar; det samme havde Turistforeningens Formand udtalt. Men private Interesser var blevet indblandet i Sagen, og derfor var det rigtigst af Bro-lægningsudvalget at skære igennem det hele ved sit Forslag. Bilstationen i Rosensgade var saa uheldig, at Bilerne ikke kunde køre ud uden at køre over Fortovet ved Royal, og hvis der skete et Ulykkestilfælde her, kom Kommunen til at betale Erstatning; derfor var det absolut nødvendigt at faa en ny Ordning af dette Forhold.

R a s m u s R a s m u s s e n havde i Udvalget taget Særstandpunkt udfra de samme Synspunkter, som Fabrikant Møller havde gjort gældende. Bro-lægningsudvalget havde ikke med sit Forslag tænkt paa Rutebilstationerne, og det saa derfor underligt ud, at Fogh Mogensen nu blandede dette Spørgsmaal ind i Sagen. Her var kun Tale om at opsigte Forstadsruternes Holdepladser, og det var ganske ved Siden af, for der var udmærket Plads ved Domkirken, og det generede ikke Færdselen det fjerneste. Hvis Bilerne ikke kunde køre over Torvene, kunde de jo dirigeres ad Nørregade og Kystvejen. Trøjborgrutens Biler kørte baade gennem Frederiksgade og Mejlgade uden at genere Trafikken. Skulde der gøres noget, burde man hellere tage fat paa Motorcyklerne

og mange private Biler, som kørte med altfor stærk Fart igennem Byen. Hvis de lærte at køre ordentligt, var der udmærket Plads for Rutebilerne endnu i mange Aar. Taleren vilde støtte Fabrikant Møllers Forslag om, at Udvalget tager Sagen tilbage og forsøger en Forhandling med Rutebilejerne derom.

C h r. C h r i s t i a n s e n fandt, at der var skrevet temmelig meget om denne Sag, og det bar Diskussionen her ogsaa Vidnesbyrd om. Naar der fra et Par Medlemmer hævdedes, at der skal tages Hensyn til de Næringsdrivende og til Landboerne, var det et Spørgsmaal, i hvilken Retning disse Hensyn skal tages, for at tage Hensyn til alle Næringsdrivende vilde være meget vanskeligt; de, som boede i Kvarteret omkring Amtmandstøften, vilde næppe have noget imod at faa Stationen derud. Men i Øjeblikket var det hele saa spredt, at det var vanskeligt at finde ud af, hvor de forskellige Ruter skulde søges, og Landboerne vilde næppe have noget imod at faa det hele samlet paa eet Sted. Man kunde nok være enige om, at de smalle Gader inde i Byen ikke var indstillet paa den Færdsel, som nu fandt Sted der, og Udvalgets Forslag her var det første Skridt til en Løsning af hele Spørgsmaalet. Taleren havde ikke noget mod en Forhandling, men der maatte i saa Fald ske en Opsigelse først, ellers førte Forhandlingerne næppe til noget. Skulde det fortsættes paa samme Maade som i de sidste Maaneder, vilde det hele ødelægges; derfor maatte Byraadet nu tage fat og grundig overveje hele Spørgsmaalet, og af den Grund burde man tiltræde Udvalgets Forslag. Taleren skulde ikke komme nærmere ind paa at omtale Stationen i Rosensgade; men Byen var ikke større, end at

det hele kunde centraliseres paa eet Sted, og det var umuligt paa Rosensgade, medens det kunde etableres paa Amtmandstøften. Denne Plads laa i Virkeligheden centralt med let Forbindelse til Banegaarden og til de fleste af Byens offentlige Kontorer. Taleren vilde meget anbefale at slutte sig til Brolægningsudvalgets Indstilling; det var det første Led i det Arbejde, der skulde gøres fra Byens Side for at bringe Spørgsmaalet i Orden.

A n d r. B i t s c h var noget forbavset over, at Brolægningsudvalgets ret spagfærdige Henstilling havde givet Anledning til en saadan Diskussion, for Udvalget havde overhovedet ikke tænkt paa Rutebilstationer, men kun paa Færdselen i Gaderne. Taleren fandt ikke særlig Anledning til at forhandle med Rutebilejerne, og der var næppe en eneste i Udvalget udover Hr. Rasmus Rasmussen, der vilde have dem til at holde paa de nuværende Pladser. Naar de havde faaet disse Holdepladser med en bestemt Opsigelsesfrist, var der da ikke noget uretfærdigt i at opsiges dem og eventuelt flytte dem. Taleren ansaa Rosensgade for at være det uheldigste Sted i Byen at have en Rutebilstation, og naar Bilerne kunde holde forskellige Steder paa Ruten, havde det mindre at sige, hvor Stationen laa. Taleren vilde fastholde Udvalgets Indstilling, saaledes at Opsigelsen sker fra 1. April 1930.

A. E. B a a s t r u p mente, at det var ved at blive et Slagord i Byen, at Trafikken er ved at bryde sammen, og det samme Synspunkt var gjort gældende her. Det var dog vist ret overdrevent, og f. Eks. i mange Byer i Udlandet kunde man se en langt større Trafik i Gaderne. Naar Sagen kun drejer sig om 3 Holdepladser, kunde man

nok forlægge dem noget uden derfor at foretage en Opsigelse; i andre Forhold vilde man ikke opsiges en Lejer, men forhandle med ham, og hvis man saa ikke blev enige, kunde Opsigelsen altid komme. Det var i hvert Fald den høfligste Fremgangsmaade. Vejlbybilerne kunde eventuelt køre ad Kystvejen og holde paa Skolebakken; det var et rent trafikalt Spørgsmaal, der let kunde ordnes ved en Forhandling uden Opsigelse. Taleren vilde meget anbefale at tiltræde Fabrikant Møllers Forslag, da det kun drejer sig om de 3 Ruter. Spørgsmaalet om Rutebilstationen i Rosensgade eller Amtmandstoftens laa jo slet ikke for, det blev en Sag for sig. Rutebilejerne maatte selv bestemme, hvor de vil have deres Station, saa det Spørgsmaal kunde ganske lades ude af Betragtning.

B o r g m e s t e r e n bemærkede, at ikke et eneste Byraadsmedlem havde forlangt, at de skal have Station paa Amtmandstoftens.

F o g h M o g e n s e n gjorde opmærksom paa, at Byraadet ikke havde med Trafikken som saadan at gøre, det var Politiet; her var kun tale om Holdepladserne, og Taleren kunde godt tænke sig, at de 3 Ruter henvises til Amtmandstoftens. Det var vist tvivlsomt, at Murermester Rasmussen, da han byggede Bispetorvet, havde tænkt sig, at det skulde være Holdeplads for Biler. Udvalget havde ingen Pligt til at henvende sig til Rutebilejerne; man havde Ret til at opsiges Holdepladserne med 3 Maaneders Varsel; naar det nu blev forlænget til 6 Maaneder, havde man gjort mere end sin Pligt, og saa stod det jo Bilerne frit for at henvende sig til Udvalget.

A a g e J e n s e n var enig med Perregaard i, at det var rart at faa hele denne Sag frem i

Dagens Lys, for der var stadig mere, der tydede paa, at Forslaget kun var et Skalkeskjul for at faa noget andet ført igennem. De tre nævnte Bilruter var sikkert dem, der generede Færdselen mindst, i hvert Fald Holdepladserne paa Bispetorvet, hvor der ofte holdt 100 private Biler; det kunde tyde paa, at det er Projektet paa Amtmandstoften, som det drejer sig om at trumfe igennem. Men man maatte ogsaa se Spørgsmaalet fra de Erhvervsdrivendes Side, og det kunde ikke nægtes, at der her var tale om at flytte Værdier, paa samme Maade som det blev gjort gældende, da der var Tale om at flytte Banegaarden. Man kunde nok finde en Maade at dele Sol og Vind lige, saa der tages Hensyn til begge Bydele. Det var selvfølgelig meningsløst, at Rutebilerne skal have Lov til at køre over Fortovet, men det maatte ogsaa være muligt at faa bedre Ind- og Udkørselsforhold i Rosensgade. Nu havde Fogh Mogensen udtalt, at man maaske vilde anvise dem Plads paa Amtmandstoften. Det vilde jo nok vise sig at være det eneste Sted, som Udvalget havde at anvise; men Taleren vilde dog henstille, at man ogsaa fandt nogle andre Steder; det vilde sikkert i nogen Grad lette en eventuel Forhandling. Taleren vilde anbefale Fabrikant Møllers Forslag om først at forsøge en Forhandling, og hvis den strandede, maatte Sagen jo gaa sin Gang.

B o r g m e s t e r e n pointerede, at Direktør Aage Jensen var inde paa at opfordre Brolægningsudvalget til at finde andre Pladser. Taleren vilde saa opfordre Højres Gruppe til at forme Forholdet saaledes, at deres Repræsentanter i Udvalget fremsætter deres Forslag der; hvis de havde gjort det, havde man haft noget reelt at tale om; men de havde tværtimod i Udvalget været fuldstændig

enige med Flertallet i, at Amtmandstøften var det bedste Sted.

J. P e r r e g a a r d vilde gøre Hr. Baastrup opmærksom paa, at Grundejerne vist kom med en Opsigelse, før de forhandlede med deres Lejere. Hvis Rutebilejerne vilde forhandle med Udvalget, havde jo ingen noget derimod, men hidtil havde de ikke været meget villige dertil. Man fik et godt Billede af deres Forhandlingsvenlighed, naar Hr. Jørgensen, Rønde, havde udtalt, at han nok kunde tænke sig at vise Byraadet den Venlighed at køre gennem Klosterport til Graven. Men det vilde blot blive meget værre. Der var ingen, der kunde forhindre, at de laver to eller flere Rutebilstationer, men det var Byraadet, der bestemte, hvilke Gader de maatte køre paa.

B o r g m e s t e r e n havde Følelsen af, at Jørgensen, Rønde, var ved at blive fornuftig.

J. C h r. M ø l l e r beklagede, at Hr. Bitsch ikke ønskede at forhandle med Rutibilejerne, og det kunde næppe være rigtigt. Men da der ikke var Mulighed for at faa Sagen taget tilbage, vilde Taleren paa Gruppens Vegne kræve den udsat i Henhold til Forretningsordenen.

Sagen udsattes i Henhold til Forretningsordenen.

10. (J. Nr. 326—1929). Andragende fra Telefonselskabet om Tilladelse til at nedlægge Telefonkabler i forskellige Gader.

Anbefalet af Brolægningsudvalget paa sædvanlige Betingelser.

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 365—1929). Indstilling fra Forsørgelsesudvalget om Godkendelse af Reglementer for de to Børneoptagelseshjem.

Indstillingen vedtoges.



12. (J. Nr. 336—1929). Indstilling fra Belysningsudvalget om **Rabatskala for Gasforbrug til Industri og Opvarmning.**

Følgende Indstilling forelaa:

»Foranlediget ved forskellige Henvendelser fra større Forbrugere af Gas til Industribrug og Opvarmning foreslaas, at Prisen for Gas til Industribrug og Opvarmning fra 1. Oktober 1929 som hidtil fastsættes til 12 Øre pr. m<sup>3</sup>, men med følgende Rabatskala:

|                                                    |                                |      |
|----------------------------------------------------|--------------------------------|------|
| Indtil 5000 m <sup>3</sup> .....                   | 12                             | Øre  |
| Fra 5000 m <sup>3</sup> — 7500 m <sup>3</sup> .... | 11 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -    |
| - 7500 m <sup>3</sup> —10000 m <sup>3</sup> ....   | 11                             | -    |
| - 10000 m <sup>3</sup> —12500 m <sup>3</sup> ....  | 10 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> | -    |
| - 12500 m <sup>3</sup> —15000 m <sup>3</sup> ....  | 10                             | -    |
| - 15000 m <sup>3</sup> —20000 m <sup>3</sup> ....  | 9 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -    |
| - 20000 m <sup>3</sup> —35000 m <sup>3</sup> ....  | 9                              | -    |
| - 35000 m <sup>3</sup> —50000 m <sup>3</sup> ....  | 8 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>  | -    |
| Over 50000 m <sup>3</sup> .....                    | 8                              | - «. |

H. P. Christensen anbefalede Indstillingen.

Borgmesteren gik ud fra, at Udvalget var klar over, at det kan svare sig, og i saa Fald vilde Taleren anbefale at tiltræde Forslaget.

Indstillingen vedtoges.

13. (J. Nr. 215—1929). Meddelelse fra det til Forhandling med Politimesteren nedsatte Udvalg.

Fra Udvalget, Andr. Bitsch og Leonhard Hansen, forelaa følgende Erklæring:

»I Henhold til Byraadets Beslutning derom har undertegnede nogle Gange forhandlet med Politimesteren om en for Kommunen tilfredsstillende Ordning m. H. t. Udlejning af Stadelpladser eller Boder, hvorfra der forhandles Varer paa Kommunens Gader og Veje eller umiddelbart ud til disse, saaledes at det bliver Byrådet, der anviser saadanne efter Forhand-

ling med Politiet, og det bliver Byraadet, der bestemmer Lejens Størrelse.

Polilimester Mühlenstedt-Riis mener imidlertid ikke, at dette Forhold kan ændres under den nuværende Politivedtægt, i hvert Fald ikke for Aaret 1929, da de, der af Politiet er tildelt Stadeplads, samtidig har faaet skriftligt Bevis for, at de har Ret til Pladsen for Aaret 1929. Mod Forventning har vi saaledes ikke kunnet naa en tilfredsstillende Ordning med Politimesteren om dette Spørgsmaal og mener ikke, som Sagen ligger for Tiden, at kunne foretage os videre i Sagen«.

Leonhard Hansen forelagde Sagen med Henvisning til den foreliggende Skrivelse.

Borgmesteren erklærede, at uanset Politivedtægten kunde Politiet ikke give Folk Stadepladser paa Byens Grund, hvilket var sket enkelte Steder. Politiet kunde heller ikke give Lov til at rejse Telte eller Boder paa Gaderne, men kun, at der maa holde en Salgsvogn o. l. en Dags Tid ad Gangen. Nu havde de imidlertid givet nogle Tilladelser for 1929, og disse Mennesker vilde jo ikke give Afkald derpaa uden Erstatning. Taleren henstillede at meddele Politimesteren, at man ikke ønsker, han foretager saadanne Udlejninger oftere, og at man saa vil se igennem Fingre med det, der er sket i indeværende Aar.

Borgmesterens Forslag tiltraadtes.

14. (J. Nr. 345—1929). Andragende fra Parcellforeningen »Fuglebakken« om Kloakanlæg.

Brolægningsudvalget henviser Sagen til Byraadets Afgørelse.

Andr. Bitsch beklagede, at Udvalget ikke havde været i Stand til at komme med en Indstilling til Byraadet om dette Spørgsmaal. Baade

de tidligere og det nuværende Udvalg havde gjort sig Bestræbelser for at hjælpe disse Folk, der havde bygget uden at have Kloakeringen i Orden, og de var ikke selv i Stand til at bekoste Kloakanlæg. Kommunen skulde staa i Forskud for ca. 70000 Kr., og saa maatte man have en vis Sikkerhnd derfor, men det var ikke let at faa. Det var foreslaaet, at hvis 75 % af Parcel-ejerne gik med, skulde Kommunen udføre Arbejdet og staa i Forskud for Beløbet, men man havde ikke noget Krav paa de 25 %, og en Del af dem havde ikke bygget endnu; derfor var det vanskeligt at anbefale et saadant Forslag. Der forelaa Udkast til en Deklaration, som var udarbejdet af Udvalgets Raadgiver, Sagfører A. F. Jensen, men det mente de ikke at turde binde sig til. Det rigtigste vilde vel være, at en Landvæsenskommission tog Beslutning i Sagen, saa var Garantien i Orden. Udvalget turde altsaa ikke gaa længere end at henstille til Byraadet at træffe Afgørelse, hvorvidt Kommunen tør paatage sig Risikoen ved at staa i Forskud for Beløbet uden særlig Garanti for, at Pengene bliver indbetalt.

B o r g m e s t e r e n havde tidligere udtalt, at dette Parcelbyggeri var det rene Galimathias, naar der hverken var ordentlige Gadeforhold eller Vand og Kloakker. Da de ikke havde Vand, gravede de Brønde, og ligeledes gravede de Huller til Spildevand et eller spredte det ud over Haverne, og det medførte, at deres Drikkevand hurtigt blev inficeret. Saadanne Kvarterer kunde med Tiden blive sande Pesthuler og smitte hele Byen. Disse Folk havde lavet tossede Handeler, og saa kom de bagefter til det offentlige for at blive reddet ud deraf; men det havde det offentlige

selvfølgelig ikke nogen Forpligtelse til. Det var jo en nem Maade for private Jordejere at komme af med deres Jord til gode Penge, men det var dem, der burde lægge Veje og Kloaker, og hvis man ikke kunde komme dertil, maatte man hellere holde op med dette Parcelbyggeri. Nu laa Husene altsaa derude, og man blev vel nødt til at hjælpe Beboerne paa en eller anden Maade. Taleren vilde foreslaa, at man meddeler dem, at naar de nedsætter en Landvæsenskommission, der vil tage sig af Sagen, er Byraadet villigt til at staa i Forskud for det Beløb, der skal til for at lægge Gader og Kloaker. Samtidig havde Byraadet saa Haand i Hanke med, hvorledes Forholdene udvikler sig derude.

J. C h r. M ø l l e r anbefalede at tiltræde Borgmesterens Forslag.

Borgmesterens Forslag vedtoges.

15. (J. Nr. 266—1929). Indstilling fra Brolægningsudvalget angaaende **Udgifterne ved Brolægning af Tordenskjoldsgade.**

Følgende Indstilling forelaa:

»I Anledning af Byraadets Skrivelse af 16. f. M., i hvilken meddeles, at Byraadet har vedtaget, at Tordenskjoldsgade skal overtages som offentlig og brolægges, meddeles, at Udgiften herved vil andrage:

- 1) Fra Hus Nr. 24—26 til Skovtoften:

Kørebane..... ca. 20700 Kr.

Fortovene anlægges først  
efterhaanden som Bebyggelse  
finder Sted og betales da af  
de tilstødende Grundejere.

- 2) Fra Skovtoften til Skovvangs-

toften: Kørebane ..... ca. 50100 Kr.

Delvis Oml. af Fortov..... ca. 14000 Kr.

Ialt ca. 84800 Kr.

Denne Udgift skal udredes af de tilstødende Grundejere og efter de almindelige Regler afdrages i 10 halvaarlige Terminer med 6 % Rente.

Kommunen vil komme til at staa i Forskud med det nævnte Beløb.

Man anmoder derfor om, at der aabnes en Konto til foreløbig Afholdelse af nævnte Udgift.

Indstillingen vedtoges, saaledes at der oprettes en Konto for Arbejdet.

16. (J. Nr. 370—1929). Andragende fra Restauratør Mikkelsen, Vennelyst, om, at Teaterbevillingen maa udvides til at gælde hele Aaret.

J o h a n n e B e r g anbefalede Andragendet paa Forskønnelsesudvalgets Vegne.

Anbefaledes.

17. (J. Nr. 329—1929). Andragende om Anlæg af Fortov i Ny Munkegade fra Kaserneboulevarden til Nr. 125.

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse indstiller, at Fortovet anlægges overensstemmende med Brolægningsudvalgets principale Forslag med en Udgift af 1000 Kr., der udredes paa Kontoen for Gadeanlæg Nord for Aaen.

B o r g m e s t e r e n anbefalede Indstillingen, idet Fortovet var saa elendigt, at man ikke kunde være det bekendt. Brolægningsudvalget kunde maaske spare saa meget paa Arbejdet i Munkegade, at der paa den Konto blev Raad til at anlægge Fortovet.

Indstillingen vedtoges.

18. (J. Nr. 362—1929). Andragende fra Bestyrelsen for »Den gamle By« om, at Byraadet vil indbyde Deltagerne i Skandinavisk Museumsforbunds Møde i Aarhus den 2. September til en Festlighed.

Bevilgedes. Det overdroges til Budgetudvalget at forestaa Arrangementet.

19. (J. Nr. 352—1929). Andragende fra Bernhard Jensen om Tilladelse til at etablere Omnibuskørsel fra Aabyhøj til Skansen.

Brolægningsudvalget kan ikke anbefale Andragendet.

Kunde ikke bevilges.

0. (J. Nr. 25<sup>6</sup> · 1929). Andragende fra Aarhus Teaters Repræsentantskab om Fornylse af Beværterbevilling for Teatercaféen.

Anbefaledes.

21. (J. Nr. 359—1929). Forslag fra Kommunernes Pensionskasse angaaende forsikringsmæssig Pensionering af fremtidig ansatte Funktionærer.

B o r g m e s t e e n oplyste, at dette Spørgsmaal tidligere havde været behandlet i Byraadet, men der var ikke Stemning derfor, hvorfor Taleren henstillede at udsætte det foreløbig.

Udsattes.

2. (J. Nr. 330—1929). Indstilling fra Forsørgelsesudvalget om Anskaffelse af et Køleanlæg til Forsørgelsesanstalten.

Anbefalet af Budgetudvalget, idet Udgiften, 4300 Kr, foreslaas optaget paa det kommende Aars Budget.

Indstillingen vedtoges.

3. (J. Nr. 353—1929). Indstilling fra Forsørgelsesudvalget om Bevilling til Reparation af Lade og Kostald paa Bispegaarden.

Anbefalet af Budgetudvalget, idet Udgiften, 950 Kr. foreslaas optaget paa det kommende Aars Budget.

Indstillingen vedtoges.

4. (J. Nr. 363—1929). Andragende fra Aarhus Handelsforenings Aftenskole om at maatte benytte Lokalerne i Borgerskolen, Paradisgade.

Anbefalet af Skoleudvalget.

Bevilgedes.

25. (J. Nr. 328—1929). Indstilling om, at uerholdelige Restancer for Brændevinsafgift føres til Afgang i Regnskabet.

Indstillingen vedtoges.

26. (J. Nr. 333—1929). Andragende fra C. Brink om Tilladelse til at oprette et Bureau for Udlejning af ledige Lejligheder.

B o r g m e s t e r e n erindrede om, at Byraadet tidligere havde afslaaet dette, og henstillede at gøre det samme denne Gang.

Kunde ikke bevilges.

27. **Købekontrakter med:**

a. (J. Nr. 22<sup>26</sup>—1929). Murermester H. Hansen angaaende en Byggegrund ved Stadionallé.

b. (J. Nr. 22<sup>22</sup>—1929). Købmand L. Laursen Brandt angaaende en Byggegrund ved Stadionallé.

c. (J. Nr. 22<sup>23</sup>—1929). Købmand Joh. Nielsen angaaende en Byggegrund ved Stadionallé.

d. (J. Nr. 22<sup>24</sup>—1929). Værkmester Duun angaaende en Byggegrund ved Rungstedvej.

e. (J. Nr. 22<sup>25</sup>—1929). Snedker L. Andersen angaaende en Byggegrund ved Rungstedvej.

Anbefaledes.

---